

Barkborren hotar åländska granar

Stormfällan röjs för att rädda skogarna

Alfridas stormfällan ska tas bort före den 1 augusti för att rädda skogarna från granbarkborrarna.

Enligt landskapets skogsbruksbyrå är granbarkborrarna ett hot. Granbarkborrarna gräver gångar i innerbarken på färsk gran där de förökar sig, och med ungefär en halv miljon träd kvar att röja efter stormen Alfrida så är det risk att Åland utsätts för en barkborreinvasion.

–Träden som redan har utsatts för barkborrarna kan fortfarande användas som byggmaterial så länge som skadan inte är för allvarlig, säger **Mikael Sandvik**, landskapsförstamästare på skogsbruksbyrån.

Uppenbart hot

Historiskt sett har inte granbarkborrarna varit ett stort problem på Åland. Men med de varmare sommardagarna och mängden stormfällda träd så utgör de enligt Sandvik ett uppenbart hot.

–Barkborrarna dödar träden väldigt snabbt. I år går virket att använda men nästa år kommer det förmodligen att vara för skadat. De träd som inte går att använda som virke kommer att användas som energived.

Enligt en artikel publicerad i SVT den 26 juni riskerar skogsägare runt om i Stockholmsom-

Granbarkborrarna är ovälkomna skogsgäster i stormen Alfridas spår. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS/JAMES LINDSEY

rådet att få böter om de inte röjt Alfridafällda träd före 1 juli.

Om stående granar har blivit angripna är det bättre att låta dem stå kvar eftersom fällda granar inte kan försvara sig mot granbarkborrarna. Granar som har varit döda i mer än en säsong bör lämnas kvar i skogen enligt skogsstyrelsen, eftersom de kommer brytas ner och bli till näringsämnen för träden. Och med tanke på de allt varmare somrarna så är det väldigt troligt att det blir en ökning av granbarkborrar.

–Vi har ingen fastsatt tidsgräns på när stormfällan ska vara borta. Vi ska försöka få bort dem före 1 augusti, men en dead-

line på så kort tid är lite omöjligt i dagens fall, säger **Henrik Petersson**, skogsbruksingenjör på skogsbruksbyrån.

Tidigt tecken

Några tecken man kan leta efter är sågspånsliknande gnagmjöl vid basen av stammen, rinnande koda på stammen, tappade gröna barr och angrepp högt upp på stammen. Granarna använder koda för att försvara sig mot granbarkborrarna, men om det är för många av dem så räcker inte koda som försvar. Om granarna är omkullblåsta kan de inte försvara sig själva.

JOHANNES SUNDMAN
redaktion@nyan.ax

FAKTA GRANBARKBORREN

- Granbarkborren klassas som en allätarbagge och tillhör familjen barkborrar.
- Kroppslängden ligger ungefär mellan fyra och fem millimeter.
- De förökar sig genom att hanen gräver sig igenom barken på en gran där de parar sig. Honan gräver sedan flera andra gångar under barken där äggen läggs.
- Granbarkborren är den enda barkborren som kan döda friska granar.
- Granbarkborrarna för med sig blånadssvamp som sedan missfärgar träet vilket sänker kvaliteten på virket.
- Granbarkborrens vetenskapliga namn är *Ips typographus*.
- För att förebygga angrepp ska man frakta bort alla stormvältor så snabbt som möjligt.
- Granarna är lättast för granbarkborrarna att bryta ner under varma och torra perioder.
- Gnagmjöl vid stammens bas är ett tidigt tecken på granbarkborrar.
- Granbarkborrarna utgör inget hot mot trähus eftersom de bara håller sig till undre delen av barken.

NOTISER

Polisen visade hur man använder en dörr

Polisen fick rycka ut på måndagskvällen när en boende meddelade att hen var inlåst i sin egen lägenhet. Enligt personen hade ytterdörren gått i baklås och kunde inte låsas upp.

Polisen öppnade dörren med hjälp av en kolvnyckel och konstaterade att det inte var något fel med vare sig ytterdörren eller låset. En lektion senare i hur man använder en ytterdörr avlägsnade de sig.

–Polispatullen gav en kort och informativ utbildning till anmälaren i hur man öppnar, stänger samt låser en ytterdörr och tackade för sig, skriver polisen i ett pressmeddelande. (ai)

Snattade tax-free varor

Ett kryssningsfartyg meddelade polisen på Åland att en resenär snattat varor från tax-free butiken. Resenären fick avsluta sin kryssning på Åland och fick ta sig till slutdestinationen på ett annat sätt. Polisen gav personen böter som misstänkts för snatteri.

Polisen meddelar också att en person kört för fort på Nya Godbyvägen. Föraren körde i en hastighet på 101 kilometer i timmen där det var tillåtet att köra 70. Personen fick böter och ett tio dagars körförbud. (ai)

Vedbrasa tändes trots varning för skogsbrand

Räddningsverket ryckte ut på tisdagseftermiddagen på grund av en vedbrasa i Hammarland, Mörby.

–Man har försökt eldat upp de, men problemet är att det är skogsbrandvarning, säger brandmästare **Krister Koskinen**.

Brasan som bestod av olika slags material. Hammarlands och Gottbys FBK var på plats.

–Det var ingen omfattande brand. Den var begränsad till en mindre yta. Så vi blötlägger ordentligt och polisen är informerad, säger han. (ai)

Ny direktör på Fifax

Filip Engblom, 42 år, har utnämnts till ekonomidirektör på Fifax ab från och med den 1 augusti 2019, berättar bolaget i ett utskick.

Filip Engblom har senast jobbat som ekonomichef inom Chipsters-koncernen. Fifax bedriver landbaserad fiskodling i Eckerö. (ab)

Provfiske av storspigg pågår

Storspigg äter abborrh- och gäddyngel, vilket är negativt för rovfiskbeståndet, och äter även bottenlevande djur och djurplankton, vilket minskar betningen av växtplankton, något som i sin tur ökar algblomningen. Bland annat därför testas man nu reduktionsfiske av storspigg på Åland.

Provfiske av storspigg är den andra av de två åtgärder som genomförs på Åland inom ramen för Seabased-projektet. Den första är bevattnings av åkrar med brackvatten från två övergödda vikar, vilket Nya Åland skrivit om tidigare.

Dominerande art

Ålands fiskodlarförenings verksamhetsledare **Rosita Broström** berättade nyligen om resultatet vid ett informationstillfälle om Seabased.

–Provfisket genomfördes under olika årstider i olika delar av skärgården.

För provfisket tillverkade de en särskild ”spiggnot” som var anpassad till den småskaliga åländska fiskeflottan. Redskapet fungerar, men fångsten uppgår

hittills till bara cirka 10 kilo per tillfälle.

–Spigg har varit dominerande art i alla drag, trots att vi förväntat oss mer strömming och vassbuk, sa Rosita Broström.

–Resultaten från provfisket antyder att det som forskarna befarat kan stämma. Spiggpopulationen är större än man trott och tränger undan annan fisk.

Potentiell råvara

Större redskap skulle kunna öka fångsten, men den åländska fiskeflottan har idag inte kapacitet för det.

–Redskapet är så stort som det kan vara för våra båtar, sa Rosita Broström.

Vidare kan man mer aktivt försöka hitta platser med större koncentrationer av spigg.

På Åland pågår nu ett provfiske av storspigg, med en särskild spiggnot. Försöket sker inom ramen för Seabased-projektet.

FOTO: EINAR DAHLÉN HANSSON

Reduktionsfiske av storspigg skulle även bidra till lägre halter av fosfor och kväve i Östersjön, gynna användningen av ickekommersiella fiskarter och därigenom det kustnära yrkesfisket. Storspiggen utgör också en ny potentiell råvara för fiskfoder,

husdjursfoder, biodiesel/biogas, med mera.

–Det kan också vara värt att försöka göra fermenterad fiskolja av den, eftersom den är fet, sa Rosita Broström.

SUSANNA SKOGBERG
susanna.skogberg@nyan.ax

Storspigg

Lundberg och Broström om försöket:

Publicerad: fredag, 14 juni, 2019 - 17:30

Storspigg fiskas på försök

Just nu pågår ett projekt som heter Seabased och i det projektet ryms två olika delar. Dels ett försök med bevattning av åkrar med brackvatten och det har vi berättat om här i Ålands Radio tidigare. Den andra delen består av att fiska storspigg och projektkoordinator för den delen är Rosita Broström, även verksamhetsledare för Ålands fiskodlarförening. Ålands fiskares verksamhetsledare Fredrik Lundberg och också i allra högsta grad med i projektet, de båda besökte studion för att berätta mer.

[Owe Sjöblom](#)

